

усвідомленню важливості навколишнього середовища для економічного, соціального і культурного розвитку [6, с. 254].

Отже, екологічна освіта розвиває комунікативні можливості людини через сучасний інформаційно-зв'язковий мінімум кожної людини. Екологічна освіта у закладах вищої освіти підпорядковується основній меті – дати молоді світоглядні цінності. Тому предмет «Екологія» має бути віднесеним до базових дисциплін гуманітарного циклу.

Список використаних джерел:

1. Абрамова Н. Т. Ценности образования: новые технологии и неявные формы знания / Н. Т. Абрамова // Вопросы философии. – 1998. – № 6. – С. 58-65.
2. Курняк Л. М. Формування екологічної культури як пріоритет сучасної екологічної політики / Л. М. Курняк // Мультиверсум. Філософський альманах. – К.: Центр духовної культури, 2006. – № 56. – С. 1-3.
3. Маслова Н. В. Ноосферное образование: научные основы. Концепция. Методология. Технология / Н. В. Маслова. – М.: [б. и.], 2002. – 342 с.
4. Резолюція учасників Всеукраїнського екологічного форуму «Екологічна освіта для сталого розвитку: проблеми, пошуки, інновації» Київ, 4-5 березня 2015 р. – <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/4-5-03-2015.pdf>
5. Січко І. Особливості екологічної освіти у вищих навчальних закладах зарубіжних країн / І. Січко, І. Юрченко // Порівняльно-педагогічні студії. – 2011. – № 1 (7). – С. 111-116.
6. Юрченко Л. І. Екологічна культура в контексті екологічної безпеки / Л. І. Юрченко. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2008. – 296 с.
7. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. 2014a. Ecological Sciences for Sustainable Development. – <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/capacity-building-and-partnerships/educational-materials/>

Юлія Горбань

Науковий керівник: к. п. н., доц. Саєнко Т.В.

ВИШИВКА ХРЕСТИКОМ ТА ЇЇ ВИВЧЕННЯ МАЙБУТНІМИ УЧИТЕЛЯМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Сучасна система навчання та виховання спрямована на формування розвиненої особистості, яка наділена національною свідомістю, гідністю, прагненням зберегти й примножити національну культуру.

У дослідженнях Є. Антоновича, Р.Захарчук-Чугай, Т.Кара-Васильєвої, М. Станкевича стверджується, що народне мистецтво – це історична основа, на якій розвивається світова художня культура, одна із форм суспільної свідомості.

У різні часи історичного розвитку українського суспільства видатні діячі культури наголошували на потужному потенціалі народного мистецтва, розглядаючи його як форму суспільної свідомості, що забезпечує передачу досвіду, трансляцію загальнокультурних цінностей, сприяє духовному становленню та самовдосконаленню особистості (Б. Грінченко, М. Куліш, Г. Сковорода, М. Сумцов, Т. Шевченко, Д. Яворницький).

Провідна роль у цьому процесі належить саме вчителю.

Власне аспекту вивчення майбутніми учителями образотворчого мистецтва традицій вишивки хрестиком не надано належної уваги. Потребує вивчення зміст і педагогічні умови вивчення вишивки хрестиком у вищій школі, теоретичне і методичне забезпечення цього процесу.

Вищевказані фактори зумовили вибір теми статті – вишивка хрестиком та її вивчення майбутніми учителями образотворчого мистецтва.

Нами було проаналізовано мистецтвознавчу, культурознавчу, методичну, літературу на предмет наявності інформації про вишивку хрестиком.

На території України техніка вишивки хрестиком з'явилася в середині XIX століття. Вироби (панно, скатерки, серветки, фіранки, спинки та сидіння маблів), прикрашені вишивкою хрестиком, можна було побачити в містах і майстернях при панських маєтках [1].

Основні композиції – букети квітів, віночки, гірлянди, кошики і вази. Візерунки та орнаменти для вишивки потрапляли до України з російських друкованих джерел, що копіювали малюнки італійських, німецьких та голандських узорів.

Із міста техніка вишивки хрестиком поступово перейшла в село, де стала домінуючою. В оздобленні жіночих сорочок, поруч із класичними взірцями традиційної народної вишивки, з'являються нові натуралістично трактовані рослинні мотиви у червоно-чорній гамі.

На думку дослідників народної вишивки, рукодільниць приваблювала новизна орнаментальних мотивів, їх колірна насиченість, декоративність. Така техніка давала широкі можливості для колірної розробки та реалістичнішого трактування рослинних мотивів. Швидко заповнення вишивкою площини виробу і наявність готового малюнка значно полегшувало роботу.

Разом з тим, українські жінки і дівчата переосмислювали готові візерунки, мотиви все більш узагальнювались і отримували площинно-декоративне вирішення [1; 2].

Вишивка хрестиком, або брокарівська вишивка, поширена по всіх регіонах України як явище народної культури. Вона має право на своє місце в історії українського мистецтва. Мистецтвознавці стверджують, що цей стиль відігравав значну роль у культурному середовищі, в якому жила селянська родина, формував смак багатьох поколінь [1].

Саме тому вона може стати предметом вивчення майбутніх вчителів образотворчого мистецтва.

На нашу думку, ефективність вивчення вишивки хрестиком майбутніми учителями образотворчого мистецтва залежить, перш за все, від цілеспрямованого педагогічного керівництва, що базується на відповідних педагогічних умовах, серед яких: використання у навчально-виховному процесі оптимального обсягу систематизованої інформації щодо традицій вишивки хрестиком на Україні; доступність та педагогічна доцільність пропонованих завдань; підбір зорового ряду по темі «Традиційна вишивка хрестиком у культурі українців», доступного для сприйняття, вивчення та опанування студентами; створення на заняттях позитивно-емоційної творчої атмосфери зацікавленості та захопленості.

Нами був розроблений модуль вивчення вишивки хрестиком майбутніми вчителями образотворчого мистецтва, який включав такі теми: «Історичний аспект появи вишивки хрестиком в українській культурі», «Основні мотиви вишивки хрестиком», «Художні особливості вишивки хрестиком», «Технологія вишивки хрестиком», «Регіональні особливості вишивки хрестиком на Україні», «Вишивка хрестиком у сучасному культурному просторі українців», а також запропоновані методичні пропозиції вивчення цього виду української культури майбутніми фахівцями.

Результати проведеної роботи на заняттях з курсу «Вишивка» у ПНПУ імені В.Г.Короленка дозволили зробити висновок про можливість і доцільність вивчення вишивки хрестиком майбутніми учителями образотворчого мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Білоус Л. Що таке брокарівська вишивка? / Л. Білоус // Народне мистецтво. - 2008. - № 1-2. - С. 22-25.
2. Ніколаєва Т.О. Український костюм: Надія на ренесанс / Т. О. Ніколаєва. – К.: Дніпро, 2005. – 326 с.